

Trädgårdsinspiration

Ví vill inspirera och skapa visioner om er framtida trädgård. Att skapa en trädgård är ett livslångt verk och trädgården lever vidare under lång tid framöver. För oss är det viktigt att inspirera till egna idéer i trädgården snarare än att leverera färdiga lösningar. En trädgård är så mycket mer än bara en gräsmatta; den är ett extra rum, ibland flera rum, den skall överaska och bjuda in till sköna stunder med familj och vänner. Trädgården är en källa till glädje och ska växa fram med brukarens hjälp under lång tid framöver. Vare sig man tycker om att gräva i jorden och sköta om ett stycke mark, så ska den erbjuda en lugn och rofylld plats.

Wextkraft vill skapa förutsättningar för idéer och visioner i den egna trädgården. Trädgårdens rum bör integrera med varandra på ett sådant sätt att gränserna smälter samman och bildar en helhet. Målet är att få tillstånd naturliga möten mellan brukare och den gröna miljön där olika aspekter som sociala, funktionella och estetiska värden möts. Trädgården är tänkt att erbjuda brukaren lugn och ro, harmoni och en inbjudan av upplevelse med färg och form. Uttrycket ska spegla en kärlek och vision om allt levande som förändras med årstiderna och ger reflektioner om naturliga skeenden i ett tidlöst tillstånd.

Wextkraft

Anne Heino e-post: i04anhe1@stud.slu.se

mobil 073-3840522

Helena Strengbom e-post: i04hest1@stud.slu.se

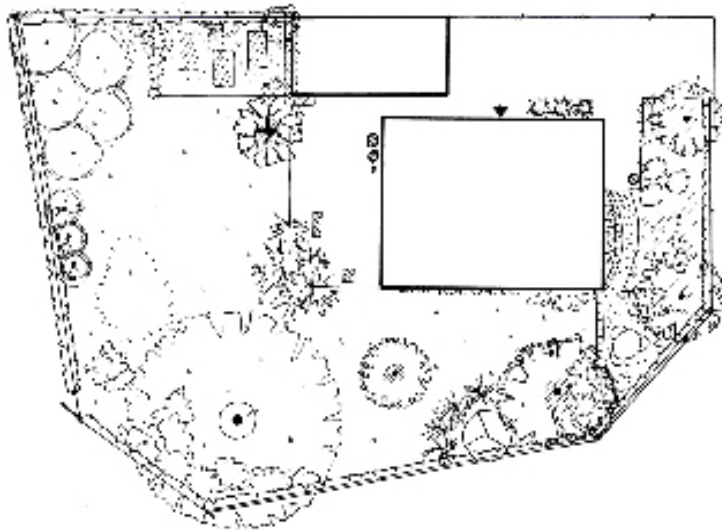
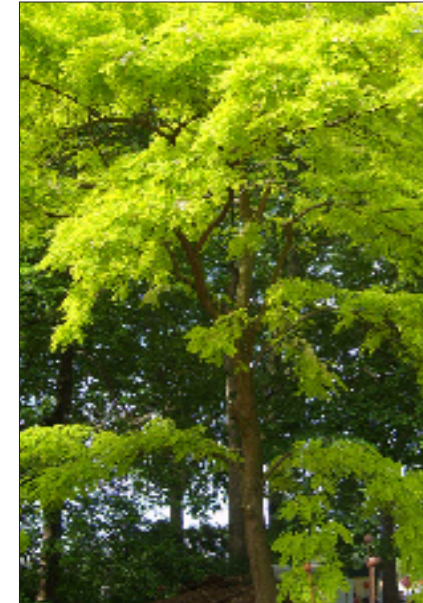
mobil 070-918354

Svensk trädgårdsfägring möter funktionellt boende

Anita och Jan vill att deras trädgård skall utvecklas till en lummig oas med plats för vila, lek, odling, fruktträd, samt att det skall finnas olika sittplatser. Det är också viktigt att entrén markeras så att gästerna per automatik använder rätt dörr.

Förutsättningarna idag är att tomten är ung dvs. det finns ingen växtlighet på den. Det är dessutom en hörntomt vilket skapar vindar som gör att vissa åtgärder krävs för att säkerställa god etablering för exempelvis avenbokshäcken. Där föreskriver vi större kvalitet på häckplantor samt vindskydd och bevattningssystem. Noterat är också att det finns markpackning på tomten samt att lutningen går innåt istället för utåt vilket kan leda till stående vatten som i sig resulterar i att växterna dör.

För att klara dessa förutsättningar behöver växterna i det första skedet klara mycket, sol vind och torka.

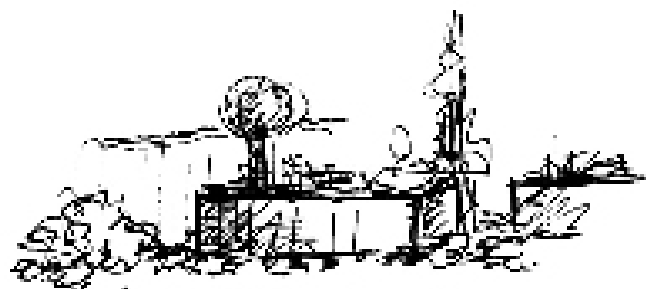

Gæskulle með blómster
eða fjöðraskóla eða jörnskrúfu

Stærta lækur inni enni.
Þessi er duka þinnar.

Upphæfing vaxtarafnir þess stórkæpa

Träd

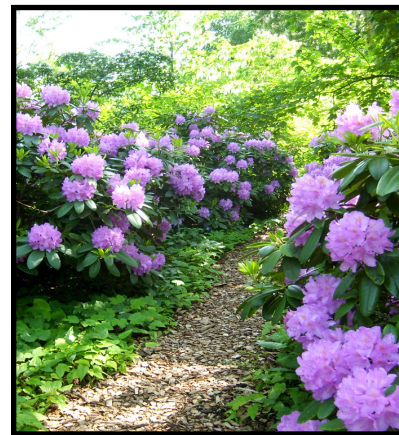
Asklönn/ *Acer negundo*
 Bergskörbär/ *Prunus Sargentii*
 Catalpa/ *Catalpa bignoides*
 Gingko/ *Ginkgo biloba*
 Gulbladigt korströrne/ *Gleditsia triacanthos* 'Sunburst'
 Smalbladig ask/ *Fraxinus angustifolia* 'Raywood'

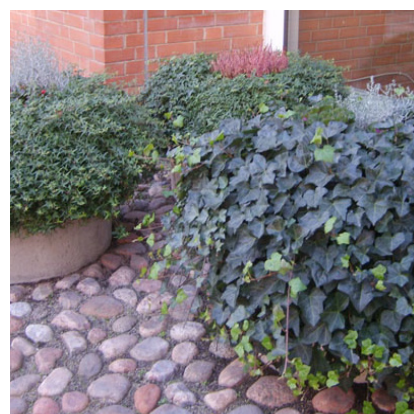
Buskar

Amerikanskt blåbär/ *Vaccinium corymbosum*
 Buskrosling/ *Pieris japonica*
 Buxbom/ *Buxus sempervirens*
 Hassel / *Corylus avelana*
 Häggmispel/ *Amelanchier spicata*
 Fjärilsbuske/ *Buddleja davidii*
 Japansk snöbollsbuske/ *Viburnum plicatum*
 Rhododendron ssp sort efter smak
 Skogsolvon/ *Viburnum opulus roseum*
 Syren / *Syringa vulgaris*
 Trädgårdshortensia/ *Hydrangea macrophylla*

Klätterväxter

Gulbladig humle/ *Humulus lupulus aureus*
 Kameleontbuske / *Actinidia kolomikta*
 Kiwi/ *Actinidia deliciosa*
 Klematis/ *Clematis* ssp. Blanda gärna storblommiga och småblommiga sorter.
 Murgröna/ *Hedera helix* 'Baltica'
 Rådhusvin/ *Partenocissus tricuspidata*
 Vildvin/ *Partenocissus inserta*
 Vindruvor/ *Vitis vinifera*. Några sortexempel
 Blå burgunder blå druva samt Dr schmidtmanns sockerdruva.

Perenner

Alunrot/ *Heuchera micrantha* 'Palace purple, Marmelade mm
 Dagglåpa/ *Alchemilla mollis*.
 Funkior / *Hosta* ssp. efter smak
 Gullgröna / *Waldsteinia ternata*
 Höstanemon / *Anemone japonica* 'Honorine Jobert'
 Kryddor efter smak
 Lavendel/ *Lavendula angustifolia*
 Löjtnantshjärta/ *Dicentra spectabilis*
 Pion/ *Piona officinalis*
 Revsuga/ *Ajuga reptans* ssp.
 Röd sockblomma *Epimedium rubrum*
 Skugggröna/ *Pachysandra terminalis*
 Stenkyndel/ *Calamintha nepeta* ssp *nepeta*
 Vintergröna/ *Vinca major* eller *Vinca minor*
 Murgröna/ *Hedera helix* ssp.

Perenner till kulle med ängskaraktär

Blåklint/ *Cyanus cegetum*
 Förgätmigej/ *Brunnera macrophylla*
 Prästkragar/ *leucanthemum vulgare*
 Smörboll/ *Trollius europeus*
 Vallmo/ *Papaver* ssp

Gräs

Elefantgräs/ *Miscanthus giganteus*
 Japanskt gräs/ *Miscanthus sinensis* 'Grasilimus'
 Pampasgräs/ *Cortaderia sellowaria* 'Pumilla'
 Calamagrostis/ *Calamagrostis x acutifolia* 'Karl Forester'

Bambu

Bisetti bambu/ *Phyllostachys bisetti*
 Bergsbambu *Fargesia muriale* 'Simba' och 'Bimbo'
 Sasa kurliensis/ Dvärgbambu

Trädgårdens olika delar

Entrén

För att markera entrén och förtydliga vilken dörr som skall användas föreslår vi att det placeras ut tre stycken stora krukor med vintergrönt växtmaterial. Växtvalet bör väljas så att en viss stram karaktär fångas. Krukorna förstärks med ljussättning. För att höja trivselfaktorn kan enkla ljuslyktor användas för att skapa stämning. Förslag på växter är oxbär, murgröna, järnek, bambu och rhododendron.

Framsidan med uteplats

Framför tvättstugan och köket finns en halvmåneformad perennrabatt som skall täckas med perenner och andra växter för att bli så lätt-skött och vacker som möjligt. Förslag på marktäckande perenner är olika sorters funkior som ger ett frodigt uttryck. Andra lämpliga växter är revsuga, waldsteinia och murgröna. För att få en vacker rabatt även under våren föreslås riklig användning av vårlökar. Vid dörren till tvättstugan står ett bergskörsbär samt tre stora buxbomsklot som tillsammans ger pondus åt rabatten. För att få höjd i rabatten används 3-4 st klätterstörar med klätterväxter. Den lilla uteplatsen med grus eller sjösten som slitlager inramas av en smalbladig ask som ger lätt skugga på sommaren och fantastisk höstfärg samt ett syrenbuskage

Gaveln

Efter syrenbuskaget finns ett annat av de förvalda träden, nämligen Catalpan. Ner mot asklönnen växer stora japanska gräs som varjar klätt i vinden och avger ett lätt behagligt ljud. Längs husfasaden växer vildvin på spalje eller stålvajrar. Vildvinet möts av friväxande buxbom. Som en intressant rumsavdelare kan med fördel en ginkgo användas. Ginkgon trivs utmärkt med ståndorten som finns här och har fantastisk bladform samt intensiv men kort höstfärgning.

Asklönnen

Runt asklönnen är det tänkt att skapa en plats för eftertanke. En rund bänk ramar in trädet. Bakom trädet mot häcken finns det plats för skuggtåliga växter. Tanken är att skapa ett spännande lummigt buskage med rhododendron, olvon, buskrossling samt amerikanskt blåbär. Här går det också med fördel att använda perenner som rhodgersia, funkia, strutbräken samt bergenia.

Altanen

Vid altanen är det tänkt att vintergrön bambu ska stå i grupp. Bland gärna olika sorter för att skapa ett spännande intryck. Bambun prasslar härligt och lummar till det på den stenlagda uteplatsen. En bit bort planteras ännu ett av de förvalda träden, gulbladigt korstörne som skapar ett behagligt klimat på altanen.

Ängskullen

Ängskullen bör ha växter som påminner om en sommaräng. Vårt förslag är prästkragar, smörboll, förgätmigej och vallmo som finns att köpa som perenner hos plantskolan. Ängskullen bör slå efter mid-sommar. Gräsklippet får ligga kvar 1-2 veckor för att sedan tas bort.

Häggmispel

Bredvid ängskullen planteras en fond med häggmispel som bidrar med ett vackert insynsskydd. Dessa ger tidig blomning och otroligt vacker höstfärg. Som ett extra plus är att bären går att äta. För att få ut maximalt av häggmispeln estetiskt bör de stammas upp så en bit av de vackra stammarna frilägges. Under häggmispeln är det mycket lämpligt att plantera perenner med olika uttryck. Blanda gärna vårblommig och höst blommig för att få en längre blomningstid.

Bra alternativ är löjtnantshjärta och höstanemon.

Upphöjda planteringslådor

Idag finns det enkla pallkragar i handeln att köpa eller så är det lätt att spika ihop egna varianter. Köper man pallkragar kan man med fördel måla eller klä in dem med kokosfibrer eller liknande material. Hur höga lådor man vill ha är naturligtvis egter tycke och smak. Vi föreslår från 30-40 cm till 60-70 cm.

Fruktlunden

Träden i fruktlunden bör väljas så att polinering sker. Det finns schema på plantskolan för vilka sorter som hjälper varandra.

Spaljé och vajer

Spaljeerna som håller upp klängväxterna bör ha liknande design för skapa lugn och harmoni i trädgården. Ett komplement till vanliga spaljeer är att använda vajrar som fästs högt uppe vid takfästet. Välj med fördel olika sorter av klängväxter för att skapa olika kontraster i trädgården. Förslag på lämpliga klätterväxter är vildvin, rådhushvin, pipranka, klematis små och stor blommig, vindruvor, kiwi, humle och murgröna.

Markförhållanden

Då marken är lätt packad på grund av byggnation bör jorden ha tid på sig att restaureras genom följande åtgärder.

1. Fräs aldrig jorden, luckra (harva) hellre.
2. Tillför organiskt material som löv, gräsklipp, kompost eller kogödsel.
3. Tillför gärna daggmask.
4. Regelbunden vattning vid torka.

Hårda material

Betongplattorna är förbeställda och skall läggas vid uppfarten samt vid uteplatsen.

Stenkross/Singel kan användas men är inte direkt sjönt för fotsulan använd gärna istället **sjösten**. **Sjöstenen** bör blandas i 3 fraktioner för att skapa ett mer spännande intryck.

Allmän skötsel

En gyllene regel är att inte "städa" för noga. Blås eller kratta in löv i buskage eller häck.

Håll tillbaka **ogräset**, det är mycket viktigt under etableringstiden. Ogräset konkurrerar med de planterade växterna om vatten och näring.

Vattning bör ske regelbundet under hela etableringstiden. Den varierar från art till art, men är ca 2 år. (Vid torka 2-3 gånger per vecka.)

Ta bort **trädstöd** när trädet är förankrat dvs när man "ruckar" på stammen så ska det kännas att trädet står stadigt fast i marken.

Gödsla på våren med organiskt material eller NPK enligt påsens anvisningar. Lämplig tid för detta är mars- april. **Gödsling** på hösten sker med PK. N(kväve) kan störa invintringsprocessen.

Beskärning

Avenbokshäcken klipps in på sidorna i juni-augusti. Den kan formas smal. Tillväxten avtar i juni. På vårvintern formklipps häcken om så behövs. Topphöjden på häcken klipps först när "rätt" höjd uppnås. Häcken är mycket utsatt och kräver för säkrast etablering ett enklare vindskydd av tex. bambu. Regelbunden vattning och ogräsrensning är också oerhört viktigt.

Bra månader att beskära **buxbomen** är i juni och början av juli. Det går också bra att beskära under vintern. Klarar relativt kraftig beskärning.

Vindruvor hålls tillbaka med sommarbeskärning i juli. Vinterbeskärs kraftigt, observera att de blöder lätt.

Perenner klipps med fördel ner under våren. Det är framförallt viktigt för gräsen som annars lätt ruttnar. Perennerna mår alltid bra av en vårgödsling samt att växtbädden är väldränerad. Vattnen får absolut inte stå i växtbädden under vintern för perenner har svårt att klara vinterfukt.

Buskagen kan gallras ur vart 3:e - 5:e år beroende på hur god tillväxten är.

Fruktträden beskärs regelbundet varje år. Uppbyggnadsbeskärning är extra viktigt på unga individer. Äpple och päron kan beskäras relativt hårt under vintermånaderna, medan körsbär och plommon bör beskäras försiktigt under juli och augusti. Det är viktigt att beskära måttligt och inte gå på hårt. Vid stress uppstår nya skott - vattenskott.

Följaaktligen bör de flesta träden och buskarna beskäras under senare delen av sommaren, när tillväxten avstannat.

Rosor

Beskärs när björkens blad bildar små musöron. Rosor som klättrar beskärs försiktigt, medan buskrosor kan beskäras hårdare. Tre knoppar eller fler per gren och sista knoppen bör peka utåt.

Att tänka på

När ni vill ha hjälp med planeringen av er trädgård finns det några saker ni bör tänka igenom först. Det gör att det förslag ni får stämmer bättre överens med era idéer och visioner. Även om ni inte tror att ni vet hur ni vill ha det finns det några frågor man kan ställa sig.

Läs igenom texten nedan och svara på frågorna.

1. Hur vill ni använda trädgården?
2. Hur mycket tid vill ni lägga på trädgården?
3. Kan ni mycket om trädgård och växter?
4. Finns det något speciellt ni tycker om eller inte tycker om?
5. Vill ni göra förändringen själva eller anlita anläggare?
6. Har ni någon trädgård som förebild?
7. Vill ni odla i trädgården, grönsaker, frukt och bär till exempel?
8. Har ni några favoritväxter?
9. Plocka gärna fram bilder på sånt ni tycker om tills vi träffas. Det kan vara inredning, trädgård, konst eller andra saker som visar vad ni tycker är fint.

När ni vet svaren på dessa 9 frågor har ni kommit en bra bit på väg. Om ni har frågor går det bra att kontakta oss via mobil eller mejl.

Wextkraft

Anne Heino, mobil:073-3840522
e-post: i04anhe1@stud.slu.se
mobil 073-3840522

Helena Strengbom, mobil: 070-9183541
e-post: i04hest1@stud.slu.se
mobil 070-9183541

[illegible]